

Augu reproduktīvā materiāla izmantošanas nosacījumi bioloģiskajā lauksaimniecībā

Vija Rāka
SIA «Sertifikācijas un testēšanas centrs»
galvenā eksperte

Likumdošana bioloģiskajā lauksaimniecībā

No 2022. gada 1. janvāra

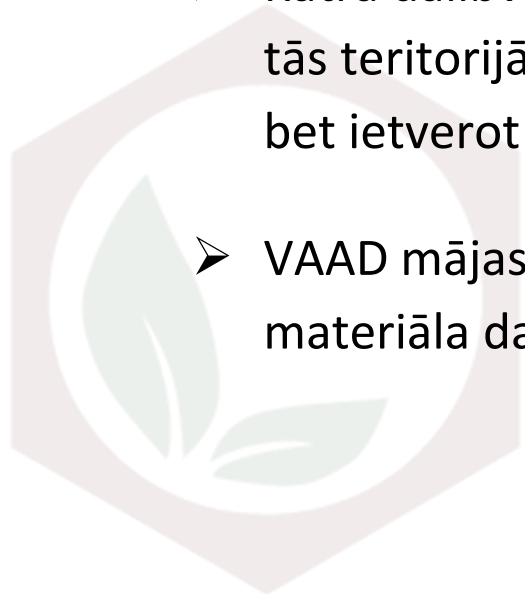
- EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2018/848 (2018. gada 30. maijs) par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 834/2007. Vienlaikus, ņemot vērā noteiktos pārejas periodus atsevišķu prasību piemērošanai.
- MK noteikumi Nr. 485 “Bioloģiskās lauksaimniecības uzraudzības un kontroles kārtība” būs spēkā līdz minēto noteikumu atcelšanai, ciktāl tie nav pretrunā ar jauno bioloģisko lauksaimniecības regulu 2018/848.

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2018/848 noteiktie mērķi

- Sekmēt augstu bioloģiskās daudzveidības pakāpi, jo īpaši, izmantojot tādu daudzveidīgu augu ģenētisko materiālu kā bioloģisks heterogēns materiāls un bioloģiskajai ražošanai piemērotas bioloģiskās šķirnes;
- Dot ieguldījumu tāda augu ģenētiskā materiāla piedāvājuma attīstīšanā, kurš ir pielāgots bioloģiskās lauksaimniecības specifiskajām vajadzībām un mērķiem.
- Veicināt apdraudētu retu un vietēju šķirņu saglabāšanu.
- Sekmēt bioloģiskas augu selekcijas darbību attīstību, lai dotu ieguldījumu bioloģiskās nozares labvēlīgās ekonomiskajās perspektīvās.
- Pāreja tikai uz bioloģisku resursu izmantošanu.

Bioloģiskajā saimniecībā drīkst izmantot:

- Savā saimniecībā iegūtu bioloģisko un pārejas perioda augu reproduktīvo materiālu (neatkarīgi no bioloģiskajā sēkļu datu bāzē pieejamā augu reproduktīvā materiāla).
- Bioloģisko augu reproduktīvo materiālu no citiem ražotājiem.
- Pārejas perioda augu reproduktīvo materiālu, ar noteikumu, ka ir ievērots vismaz 12 mēnešu pārejas periods.
- Katra dalībvalsts nodrošina, lai tiktu izveidota regulāri atjaunināta datubāze, kurā tiek uzskaitīts tās teritorijā pieejamais bioloģiskais un pārejas augu reproduktīvais materiāls, izņemot sējeņus, bet ietverot sēklas kartupeļus.
- VAAD mājas lapā- Pieejamo bioloģiskās lauksaimniecības sēkļu un veģetatīvās pavairošanas materiāla datu bāze

Bioloģiskajā saimniecībā drīkst izmantot:

- Ja bioloģiskais un pārejas augu reproduktīvais materiāls nav pieejams pietiekamā kvalitātē vai daudzumā, lai apmierinātu operatora vajadzības, kompetentās iestādes var atļaut izmantot nebioloģisko augu reproduktīvo materiālu:
 - Ar individuālo atļauju;
 - Ar vispārējo atļauju.

Operatori, kuri izmanto vispārējo atļauju, kārto izmantoto daudzumu uzskaiti, savukārt par atļaujām atbildīgā kompetentā iestāde atļautā nebioloģiskā augu reproduktīvā materiāla daudzumus ieraksta sarakstā.

VAAD mājas lapā veidlapa, kurā operators ieraksta izmantotās konvencionālās sēklas veidu un daudzumu

Nebioloģiska augu reproduktīvā materiāla izmantošanas nosacījumi:

- Tas nav apstrādāts ar bioloģiskajā lauksaimniecībā neatļautām vielām.
- Atļauja saņemta pirms kultūraugu sēšanas.
- Atļauja tiek piešķirta konkrētam lietotājam vienai sezonai.
- Pirms jebkādas šādas atkāpes lūgšanas operators pārliecinās par pieejamo bioloģisko augu pavairošanas materiālu, lai pārliecinātos, vai viņa lūgums ir pamatots.

Atkāpes spēkā līdz 2036. gada 1. janvārim.

Nebioloģiska augu reproduktīvā materiāla izmantošanas nosacījumi:

Regula (EK) 2018/848 II pielikums 1.8.1. punkts

Augu un augu produktu, kas nav augu reproduktīvais materiāls, ražošanā drīkst izmantot tikai bioloģisku augu reproduktīvo materiālu.

Regula (EK) 2018/848 II pielikums 1.8.2. punkts

Lai iegūtu bioloģisku augu reproduktīvo materiālu, kas izmantojams tādu produktu ražošanā, kas nav augu reproduktīvais materiāls, tad mātesaugi un attiecīgā gadījumā citi augi, ko paredzēts izmantot augu reproduktīvā materiāla iegūšanai, ir audzēti saskaņā ar šo regulu vismaz vienu paaudzi vai – daudzgadīgu kultūraugu gadījumā – vismaz vienu paaudzi divus veģetācijas periodus.

Nebioloģiska augu reproduktīvā materiāla izmantošanas nosacījumi:

Regula (EK) 2018/848 II pielikums 1.8.5.1. punkts

Atkāpjoties no 1.8.1. punkta, ja dati, kas savākti 26. panta 1. punktā minētajā datubāzē vai 26. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētajā sistēmā, liecina, ka operatora vajadzības attiecīgā bioloģiskā augu reproduktīvā materiāla kvalitātes un daudzuma ziņā nav apmierinātas, operators drīkst izmantot pārejas augu reproduktīvo materiālu atbilstīgi 10. panta 4. punkta otrās daļas a) apakšpunktam.

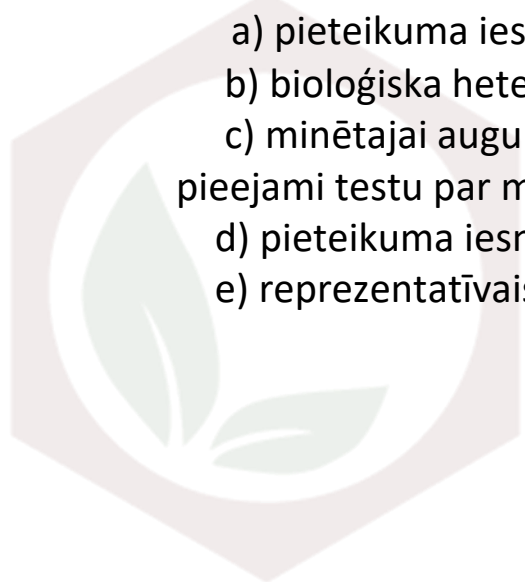
Ja bioloģiskais un pārejas augu reproduktīvais materiāls nav pieejams pietiekamā kvalitātē vai daudzumā, lai apmierinātu operatora vajadzības, kompetentās iestādes var atļaut izmantot nebioloģisko augu reproduktīvo materiālu, ievērojot 1.8.5.3.–1.8.5.7. punktā paredzētos nosacījumus.

Īpaši noteikumi par augu reproduktīvā materiāla no bioloģiska heterogēna materiāla tirdzniecību

- Augu reproduktīvo materiālu no bioloģiska heterogēna materiāla var tirgot, neievērojot prasības par reģistrāciju un neievērojot pirmsbāzes, bāzes un sertificēta materiāla sertifikācijas kategorijas vai prasības citām kategorijām, kas izklāstītas Direktīvās 66/401/EEK, 66/402/EEK, 68/193/EEK, 98/56/EK, 2002/53/EK, 2002/54/EK, 2002/55/EK, 2002/56/EK, 2002/57/EK, 2008/72/EK un 2008/90/EK vai aktos, kas pieņemti, ievērojot minētās direktīvas.

- Augu reproduktīvo materiālu no bioloģiska heterogēna materiāla var tirgot pēc tam, kad piegādātājs par bioloģisko heterogēno materiālu ir paziņojis atbildīgajām oficiālajām institūcijām, nosūtot dokumentāciju, kurā ietilpst:
 - a) pieteikuma iesniedzēja kontaktinformācija;
 - b) bioloģiska heterogēnā materiāla sugas un nosaukums;
 - c) minētajai augu grupai kopīgo galveno agronomisko un fenotipisko iezīmju apraksts, tostarp selekcijas metodes, jebkādi pieejami testu par minētajām iezīmēm rezultāti, ražošanas valsts un izmantotais vecāku materiāls;
 - d) pieteikuma iesniedzēja paziņojums par informācijas patiesumu;
 - e) reprezentatīvais paraugs.

Īpaši noteikumi par augu reproduktīvā materiāla no bioloģiska heterogēna materiāla tirdzniecību

- Pēc trīs mēnešiem no dienas, kas norādīta uz apstiprinājuma par saņemšanu, ar noteikumu, ka piegādātājam nav prasīta papildu informācija vai nav darīts zināms oficiāls atteikums tāpēc, ka dokumentācija nav pilnīga vai ka nav ievērota atbilstība, pieņem, ka atbildīgā oficiālā institūcija ir atzinusi paziņojumu un tā saturu.
- Pēc tam, kad atbildīgā oficiālā institūcija tieši vai netieši atzinusi paziņojumu, tā var uzsākt paziņotā bioloģiskā heterogēnā materiāla iekļaušanu sarakstā. Minētā iekļaušana sarakstā piegādātājam ir bez maksas.
- Jebkura bioloģiska heterogēnā materiāla iekļaušana sarakstā jā dara zināma pārējo dalībvalstu kompetentajām iestādēm un Komisijai.

Paldies!

vija.raka@stc.lv

telef. 27843534

